Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. oktoober 2020*

Eelotsusetaotlus – Õigusaktide ühtlustamine – Kaubamärgid – Direktiiv 2008/95/EÜ – Artikli 12 lõige 1 – Kaubamärgi tegelik kasutamine – Tõendamiskoormis – Artikkel 13 – Tõend kasutamise kohta „vaid osa kaupade või teenuste puhul“ – Sellist automudelit tähistav kaubamärk, mille tootmine on lõpetatud – Kaubamärgi kasutamine selle mudeli varuosade ja seotud teenuste jaoks – Kaubamärgi kasutamine kasutatud autode jaoks – ELTL artikkel 351 – Saksamaa Liitvabariigi ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline konventsioon – Patentide, disainilahenduste ja kaubamärkide vastastikune kaitse

Liidetud kohtuasjades C-720/18 ja C-721/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberlandesgericht Düsseldorfi (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis, Saksamaa) 8. novembri 2018. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 16. novembril 2018, menetlustes

Ferrari SpA

versus

DU,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras (ettekandja), kohtunikud N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin ja K. Jürimäe,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Ferrari SpA, esindajad: *Rechtsanwälte* R. Pansch, S. Klopschinski, A. Sabellek ja H. Hilge,

– DU, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Krogmann,

– Euroopa Komisjon, esindajad: É. Gippini Fournier, W. Mölls ja M. Šimerdová,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT 2008, L 299, lk 25) artikli 12 lõike 1 tõlgendamist.

2 Taotlused on esitatud kahes kohtuvaidluses Ferrari SpA ja DU vahel seoses kahe Ferrarile kuuluva kaubamärgi registrist kustutamisega tegeliku kasutamise puudumise tõttu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2008/95 põhjendused 6 ja 10 olid sõnastatud järgmiselt:

„(6) Liikmesriikidele peaks jääma vabadus määratleda registreerimise teel omandatava kaubamärgi registreerimise, lõppenuks tunnistamise ja tühiseks tunnistamise kord. Näiteks võivad liikmesriigid määrata kindlaks kaubamärgi registreerimise ja tühiseks tunnistamise vormi, otsustada, kas varasematele õigustele tuleks toetuda registreerimiskorra või tühiseks tunnistamise korra või mõlema puhul ning, kui nad lubavad varasematele õigustele toetuda registreerimiskorra puhul, otsustada, kas kasutada vaidlustamismenetlust või ametiülesande korras läbivaatamist või mõlemat. Liikmesriikidele peaks jääma vabadus määrata kindlaks kaubamärkide lõppenuks tunnistamise ja tühiseks tunnistamise mõju.

[…]

(10) Kaupade ja teenuste vaba liikumise soodustamiseks on äärmiselt oluline, et kõigi liikmesriikide õigussüsteemidega tagataks registreeritavatele kaubamärkidele samasugune kaitse. See ei tohiks siiski takistada liikmesriike pakkumast omal valikul ulatuslikumat kaitset neile kaubamärkidele, millel on väljakujunenud maine.“

4 Kõnealuse direktiivi artikli 7 „Kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumine“ lõikes 1 oli sätestatud:

„Kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamine seoses kaupadega, mille on kõnealuse kaubamärgi all [Euroopa Liidu] turule viinud kaubamärgi omanik või mis on seal turule viidud tema loaga.“

5 Direktiivi artikli 10 „Kaubamärgi kasutamine“ lõike 1 esimeses lõigus oli ette nähtud:

„Kui omanik ei ole viie aasta jooksul pärast registreerimismenetluse lõpetamise kuupäeva liikmesriigis kaubamärki tegelikult kasutusele võtnud kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see on registreeritud, või kui selle kasutamine on olnud katkematu viieaastase ajavahemiku jooksul peatatud, siis rakendatakse kaubamärgi suhtes käesoleva direktiiviga ette nähtud karistusi, välja arvatud juhul, kui kasutamatajätmisel on mõistlikud põhjused.“

6 Direktiivi artikli 12 „Lõppenuks tunnistamise põhjused“ lõikes 1 oli sätestatud:

„Kaubamärgi võib lõppenuks tunnistada, kui seda ei ole liikmesriigis viie järjestikuse aasta jooksul kasutatud kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see registreeriti ja kasutamatajätmisel ei ole mõistlikke põhjendusi.

Keegi ei tohi siiski taotleda kaubamärgi omaniku õiguste lõppenuks tunnistamist, kui kaubamärgi tegelik kasutamine algas või jätkus viie aasta pikkuse ajavahemiku lõpu ja lõppenuks tunnistamise taotluse esitamise vahelisel ajal.

Kui kasutamise algus või jätkumine algas kolm kuud enne lõppenuks tunnistamise taotluse esitamist, kuid kõige varem mittekasutuse viie järjestikuse aasta pikkuse ajavahemiku lõppedes, jäetakse see tähelepanuta, kui ettevalmistusi kasutuse alustamiseks või jätkamiseks hakati tegema alles pärast seda, kui omanik sai teada lõppenuks tunnistamise taotluse esitamise võimalusest.“

7 Direktiivi 2008/95 artiklis 13 „Kaubamärgi andmisest keeldumise või kaubamärgi lõppenuks tunnistamise või tühiseks tunnistamise põhjused, mis on seotud ainult mõningate kaupade või teenustega“ oli sätestatud:

„Kui kaubamärgi andmisest keeldumise või lõppenuks tunnistamise või tühiseks tunnistamise põhjused on olemas vaid mõningate kaupade või teenuste puhul, mille jaoks on esitatud kaubamärgi registreerimise taotlus või mille jaoks kaubamärk on registreeritud, hõlmab kaubamärgi registreerimisest keeldumine või kaubamärgi lõppenuks tunnistamine või tühiseks tunnistamine ainult neid kaupu või teenuseid.“

Saksa õigus

8 Saksamaa 25. oktoobri 1994. aasta kaubamärkide ja muude eristavate tähiste kaitse seaduse (Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz), *BGBl*. 1994 I, lk 3082) (edaspidi „kaubamärgiseadus“) §-s 26 „Kaubamärgi kasutamine“ on ette nähtud:

„1. Kui registreeritud kaubamärgi vaidlustamise nõue või kaubamärgist tuleneva ainuõiguse jätkuv kehtivus sõltub kaubamärgi kasutamisest, siis peab kaubamärgi omanik olema seda riigisiseselt viie järjestikuse aasta jooksul tegelikult kasutanud kaupade või teenuste puhul, mille suhtes see registreeriti, välja arvatud juhul, kui kasutamata jätmine on põhjendatud.

2. Kui kaubamärki kasutatakse selle omaniku nõusolekul, peetakse seda kaubamärgi kasutamiseks kaubamärgi omaniku poolt.

3. Sõltumata sellest, kas kaubamärk on kasutatud kujul kaubamärgiomaniku nimel registreeritud, käsitatakse registreeritud kaubamärgi kasutamisena ka kaubamärgi kasutamist kujul, mis erineb registreeritud kujust, kui see erinevus ei muuda kaubamärgi eristusvõimet.

4. Riigisisese kasutamisena käsitatakse ka riigis kaubamärgi kandmist kaupadele või nende pakenditele ainult ekspordi eesmärgil.

5. Kui vajalik on kasutamine viie aasta jooksul alates kaubamärgi registreerimisest, siis rakendatakse juhul, kui kaubamärgi registreerimine on vaidlustatud, registreerimise aja asemel vaidlustusmenetluse lõppemise aega.“

9 Kaubamärgiseaduse §-s 49 „Kaubamärgi tühiseks tunnistamine“ on sätestatud:

„1. Kaubamärk kustutatakse taotluse alusel registrist tühisuse tõttu, kui kaubamärki ei ole pärast selle registreerimist viie järjestikuse aasta jooksul kasutatud § 26 tähenduses. Kaubamärki ei saa siiski tühistada, kui pärast eelnimetatud ajavahemiku möödumist ja enne registrist tühiseks tunnistamise taotluse esitamist kaubamärgi kasutamine § 26 tähenduses algas või jätkus. Kui viieaastase pideva kasutamata jätmise ajavahemiku lõppedes kaubamärgi kasutamine algas või jätkus kolm kuud enne

tühiseks tunnistamise taotluse esitamist, siis jäetakse kasutamise algus või jätk tähelepanuta, kui ettevalmistusi kasutuse alustamiseks või jätkamiseks hakati tegema alles pärast seda, kui kaubamärgiomanik sai teada registrist tühiseks tunnistamise taotluse võimalikust esitamisest. […]

[…]

3. Kui kaubamärgi tühisuse alus on olemas vaid osa registreeringus märgitud kaupade või teenuste puhul, tunnistatakse registreering tühiseks ja kustutakse ainult neid kaupu või teenuseid hõlmavas osas.“

10 Kaubamärgiseaduse § 115 „Kaitse äravõtmine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Rahvusvahelise registreeringu puhul kohaldatakse kaubamärgi tühiseks või kehtetuks tunnistamise taotluse või hagi (§ 49) sätteid rahvusvaheliselt registreeringult kaitse äravõtmise avaldusele või hagile.

2. Kui kaitse äravõtmise taotlus esitatakse § 49 lõike 1 alusel, tuginedes kaubamärgi kasutamata jätmisele, siis kohaldatakse registreerimise kuupäeva asemel kuupäeva,

1) mil kaitse andmise teade laekus Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni Rahvusvahelisele Büroole või

2) mil möödus märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe artikli 5 lõikes 2 sätestatud tähtaeg, kui selleks ajaks ei laekunud punktis 1 viidatud teade ega esialgse kaitse andmisest keeldumise teade.“

11 Kaubamärgiseaduse §-s 124 „Sätete kohaldamine kaubamärkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe alusel kehtiva rahvusvahelise registreeringu suhtes“ on sätestatud:

„Paragrahve 112–117 kohaldatakse vastavalt ka kaubamärkide rahvusvahelistele registreeringutele, mis kehtivad kaubamärkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokolli artikli 3 alusel Saksamaa Liitvabariigis, erisusega, et §-des 112–117 esitatud viited kaubamärkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppele asendatakse viidetega sama kokkuleppe protokollile.“

1892. aasta konventsioon

12 Berliinis 13. aprillil 1892 Šveitsi ja Saksamaa vahel allkirjastatud patentide, disainilahenduste ja kaubamärkide vastastikuse kaitse konventsiooni (edaspidi „1892. aasta konventsioon“) artikli 5 lõikes 1 on märgitud, et kahjulikud tagajärjed, mis konventsiooniosaliste seaduste kohaselt kaasnevad sellega, kui kaubanime või kaubamärki ei ole ette nähtud tähtaja jooksul kasutusele võetud, ei kaasne sellise olukorraga, kui kasutamine on leidnud aset konventsioonipartneri territooriumil.

Põhikohtuasjade taust ja eelotsuse küsimused

13 Ferrari on järgmise kaubamärgi omanik:

14 Nimetatud kaubamärk registreeriti 22. juulil 1987 Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioonis

rahvusvahelise kaubamärgina nr 515 107 järgmiste kaupade jaoks, mis kuuluvad 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkuleppe (uuesti läbi vaadatud ja parandatud kujul) klassi 12:

„transpordivahendid, maismaa-, õhu- ja veesõidukid, eelkõige autod ja nende varuosad“.

15 Sama kaubamärk registreeriti 7. mail 1990 Deutsches Patent- und Markenamtis (Saksa patendi- ja kaubamärgiamet) kaubamärgina nr 11 158 448 järgmiste klassi 12 kuuluvate kaupade jaoks:

„maismaa-, õhu- ja veesõidukid ning nende osad; maismaasõidukite mootorid; autode varuosad- ja tarvikud, nimelt haakeseadmed, pakiraamid, suusaraamid, porilauad, lumeketid, õhudeflektorid, peatoed, turvavööd, laste turvaistmed“.

16 Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus, Saksamaa) tegi määruse kustutada käesoleva kohtuotsuse punktides 14 ja 15 nimetatud kaks Ferrari kaubamärki (edaspidi koos „vaidlusalused kaubamärgid“) nende tühisuse tõttu registrist, kuna viie järjestikuse aasta jooksul ei olnud Ferrari neid kaubamärke Saksamaal ja Šveitsis tegelikult kasutusele võtnud kaupade jaoks, mille jaoks need olid registreeritud; Ferrari esitas selle kohtu otsuste peale Oberlandesgericht Düsseldorfile (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis) apellatsioonkaebuse.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Ferrari turustas aastatel 1984–1991 nime „Testarossa“ all üht sportauto mudelit ning kuni 1996. aastani sellele järgnenud mudeleid 512 TR ja F512 M. 2014. aastal tootis Ferrari mudeli „Ferrari F12 TRS“ ainueksemplari. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud andmetest nähtub, et vaidlusaluste kaubamärkide kasutamise hindamise osas asjakohasel ajavahemikul kasutas Ferrari neid kaubamärke nende kallihinnaliste luksussportautode varuosade ja tarvikute identifitseerimiseks, mida oli varem nende kaubamärkide all turustatud.

18 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et kaubamärgi tegelik kasutamine ei pea alati olema ulatuslik, ning võttes arvesse ka asjaolu, et Ferrari on kasutanud vaidlusaluseid kaubamärke kallihinnaliste sportautode jaoks, mida nendele omaselt toodetakse vaid vähesel arvul, ei jaganud see kohus esimese astme kohtu seisukohta, mille kohaselt Ferrari viidatud kasutamise ulatus ei ole kaubamärkide tegeliku kasutamise tõendamiseks piisav.

19 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on siiski kaheldav, kas selliseid eripärasid tuleb vaidlusaluste kaubamärkide puhul arvesse võtta, kuna need kaubamärgid ei ole registreeritud mitte kallihinnaliste luksussportautode jaoks, vaid autode ja nende osade jaoks üldiselt. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kui tuleks uurida, kas vaidlusaluseid kaubamärke on tegelikult kasutatud autode ja nende osade massiturul, siis tuleb kohe alustuseks tõdeda, et sellist kasutamist ei ole toimunud.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et Ferrari väidab, et ta on müünud vaidlusaluseid kaubamärke kandvaid kasutatud sõidukeid pärast kontrollimist uuesti. Esimese astme kohus leidis, et see ei kujuta endast vaidlusaluste kaubamärkide uut kasutamist, kuna pärast neid kaubamärke kandvate kaupade esmakordset turuleviimist on Ferrari õigused ammendunud ning tal ei ole võimalik nende kaupade edasimüümist keelata.

21 Kuna mõiste „kasutamine, mis tagab kaubamärgiga seotud õiguste säilimise“ ei saa olla laiem kui kaubamärki rikkuva kasutamise mõiste, siis ei saa kasutamine, mida kaubamärgiomanik ei saa kolmandatel isikutel keelata, esimese astme kohtu arvates kujutada endast kasutamist, mis tagab kaubamärgist tulenevate õiguste säilimise. Ferrari omakorda väitis, et vaidlusaluste kaubamärkidega tähistatud kasutatud sõidukite müük toob kaasa selle, et ta tunnustab asjaomast sõidukit uuesti, ning seega on tegemist uue kasutamisega, mis tagab vaidlusaluste kaubamärkidega seotud õiguste säilimise.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et põhikohtuasjades väitis Ferrari, et ta on müünud vaidlusaluste kaubamärkidega tähistatud sõidukite varuosi ja tarvikuid ning pakkunud nende sõidukite hooldusteenuseid. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sellega seoses, et esimese astme kohtu tuvastatud andmetel oli aastatel 2011–2016 Ferrari vaidlusaluste kaubamärkidega tähistatud sõidukite varuosade turustamise tegelik käive ligikaudu 17 000 eurot, mis ei ole vaidlusalustest kaubamärkidest tulenevate õiguste säilitamiseks piisav kasutus. On tõsi, et vaidlusaluste kaubamärkidega tähistatud sõidukeid on maailmas vaid 7000 eksemplari. Siiski ei selgita see asjaolu iseenesest vaidlusaluste kaubamärkide all turustatud varuosade väikest kogust.

23 Olles teadlik 11. märtsi 2003. aasta kohtuotsusest Ansul (C-40/01, EU:C:2003:145) tulenevast kohtupraktikast, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks, et Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) „Euroopa Liidu kaubamärkide kontrolli suuniste“ (C osa, 6. jaotis, lõige 2.8) põhjal peab selle kohtupraktika kohaldamine jääma erandlikuks.

24 Teiseks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjadel on täiendav eripära, kuna vaidlusalused kaubamärgid hõlmavad ka autode osi, mistõttu 11. märtsi 2003. aasta kohtuotsusest Ansul (C-40/01, EU:C:2003:145) tuleneva kohtupraktika kohaldamine tooks kaasa selle, et vaidlusaluste kaubamärkide kasutamist autode osadel käsitataks nende kaubamärkide kasutamisena autode jaoks, isegi kui viimaseid ei turustata enam nende kaubamärkide all üle 25 aasta. Lisaks tekib küsimus, kas kaubamärgi tegelik kasutamine võib tuleneda asjaolust, et kaubamärgiomanik jätkab varuosade pakkumist ja varem selle kaubamärgi all turustatud kaupadega seotud teenuste pakkumist, ilma et seda kaubamärki siiski kasutataks nende osade või teenuste tähistamiseks.

25 Mis puutub direktiivi 2008/95 artikli 12 lõikes 1 nõutavasse kasutamise territoriaalsesse ulatusse, siis osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selles sättes on nõutud kasutamine asjaomases „liikmesriigis“. Nimelt märgib ta 12. detsembri 2013. aasta kohtuotsusele Rivella International *vs*. Siseturu Ühtlustamise Amet (C-445/12 P, EU:C:2013:826, punktid 49 ja 50) tuginedes, et Euroopa Kohus on otsustanud, et kaubamärgi kasutamine Šveitsis ei tõenda kaubamärgi tegelikku kasutamist Saksamaal. Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) kohtupraktika kohaselt on 1892. aasta konventsioon jätkuvalt jõus ja Saksamaa kohtud peavad seda ELTL artiklit 351 arvestades kohaldama. Selline kohaldamine võib siiski tekitada raskusi Saksa kaubamärgi puhul, mida ei saa Saksa õiguse kohaselt küll registrist kustutada, kuid millele ei saa vastulauses ka tugineda selleks, et takistada ELi kaubamärgi registreerimist.

26 Lõpetuseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjades tekib ka küsimus selle kohta, kummal poolel lasub kaubamärgi tegeliku kasutamise tõendamise koormis. Saksa kohtupraktika kohaselt tuleb kohaldada tsiviilkohtumenetluse üldpõhimõtteid, mis tähendab, et registreeritud kaubamärgi ka kasutamata jätmise tõttu tühiseks tunnistamise taotluse korral lasub selle asjaolu tõendamise koormis, millel vastav taotlus põhineb, hagejal, isegi kui tegemist on negatiivsete asjaoludega, nagu kaubamärgi kasutamata jätmine.

27 Selleks et arvestada asjaoluga, et kaubamärgi kasutamise täpseid asjaolusid tühiseks tunnistamise taotluse esitaja sageli ei tea, on Saksa kohtupraktikas pandud asjaomase kaubamärgi omanikule teisene koormis tõendada täielikult ja üksikasjalikult, kuidas ta seda kaubamärki on kasutanud. Kui kaubamärgiomanik täidab selle tõendamiskoormise, on kaubamärgi registrist kustutamist taotleva poole ülesanne see ümber lükata.

28 Nende põhimõtete kohaldamine põhikohtuasjade suhtes võimaldab need lahendada ilma uurimismenetlust läbi viimata, kuna Ferrari selgitas piisavalt üksikasjalikult omapoolse kasutamise toiminguid ja pakkus välja tõendid, samas kui DU piirdus Ferrari väidetele vastu vaidlemisega, esitamata ise tõendeid. Seega tuleb asuda seisukohale, et ta ei ole tõendamiskoormist täitnud. Seevastu juhul, kui viimati nimetatud koormis lasuks Ferraril kui vaidlusaluste kaubamärkide omanikul, oleks vaja uurida tema esitatud tõendeid.

29 Neil asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Düsseldorf (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mis on mõlemas kohtuasjas identsed:

„1. Kas hinnates küsimust, kas kaubamärgi kasutamise viisi ja ulatuse põhjal on tegemist selle tegeliku kasutamisega direktiivi 2008/95 […] artikli 12 lõike 1 tähenduses, tuleb olukorras, kus kaubamärk on registreeritud laia kaubakategooria jaoks – käesoleval juhul maismaasõidukid, eelkõige autod ja nende varuosad –, aga tegelikult kasutatakse seda ainult teatud turusegmendi jaoks – käesoleval juhul kallihinnalised luksussportautod ja nende varuosad –, lähtuda registreeringus märgitud kaupade koguturust või võib lähtuda konkreetsest turusegmendist? Kas juhul, kui kasutamine konkreetse turusegmendi jaoks on piisav, tuleb kaubamärgi tühisuse tõttu selle registrist kustutamise menetluses säilitada kaubamärgist tulenevad õigused selles turusegmendis?

2. Kas olukorras, kus kaubamärgiomaniku poolt Euroopa Majanduspiirkonnas juba turule lastud kasutatud kaupu turustab kaubamärgi omanik, on tegemist kasutamisega direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses?

3. Kas kaubamärki, mida ei ole registreeritud mitte üksnes teatava kauba, vaid ka selle kauba osade jaoks, kasutatakse kaubamärgist tulenevaid õigusi säilitades ühtlasi nende kaupade jaoks, mida enam ei turustata, kuid turustatakse kaubamärgiga tähistatud tarvikuid ja varuosi varem turustatud ja sama kaubamärgiga tähistatud kauba jaoks?

4. Kas hinnates küsimust, kas tegemist on tegeliku kasutamisega, tuleb arvesse võtta ka seda, kas kaubamärgiomanik pakub teatavaid teenuseid seoses varem turustatud kaubaga, kuid ei paku neid teenuseid asjaomase kaubamärgi all?

5. Kas hinnates seda, kas kaubamärki on kasutatud liikmesriigis (käesoleval juhul Saksamaa) direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses, tuleb vastavalt [1892. aasta] konventsiooni artiklile 5 arvesse võtta ka kaubamärgi kasutamist Šveitsis?

6. Kas direktiiviga 2008/95 on kooskõlas olukord, kus kaubamärgi omanikule, kelle vastu on esitatud kaubamärgi tühistamise nõue, pannakse küll ulatuslik koormis tõendada kaubamärgi kasutamist, kuid nende asjaolude ümberlükkamise koormis pannakse kaubamärgi tühiseks tunnistamise taotlejale?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja kolmas küsimus

30 Esimese ja kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärki, mis on registreeritud selliste kaupade ja nende varuosade kategooria jaoks nagu autod ja nende osad, tuleb käsitada nii, et seda on artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud kõigi sellesse kategooriasse kuuluvate kaupade ja nende varuosade jaoks, kuigi seda on kasutatud ainult osa nende kaupade puhul, nagu kallihinnalised luksussportautod, või üksnes osa nende kaupade varuosade või tarvikute jaoks.

31 Esiteks tuleb korrata, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 kohaselt võib kaubamärgi lõppenuks tunnistada, kui seda ei ole liikmesriigis viie järjestikuse aasta jooksul kasutatud kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see registreeriti, ja nende kasutamata jätmisel ei ole mõistlikke põhjendusi.

32 Euroopa Kohus on otsustanud, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgi tegeliku kasutamisega on tegemist juhul, kui kaubamärki kasutatakse selle peamise ülesande kohaselt, mis on nende kaupade ja teenuste päritolu tagamine, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, eesmärgiga luua või säilitada nende kaupade ja teenuste turuosa, ning tegelikuks kasutamiseks ei loeta sümboolset laadi kasutamist, mille ainus eesmärk on kaubamärgist tulenevate õiguste säilitamine (11. märtsi 2003. aasta kohtuotsus C-40/01, EU:C:2003:145, punkt 43).

33 Kaubamärgi tegeliku kasutamise hindamine peab põhinema nende faktide ja asjaolude kogumil, mille abil on võimalik kindlaks teha, kas kaubamärgi kaubanduslik kasutamine on tegelik, ning selleks on eelkõige kaubamärgiga kaitstud kaupade või teenuste jaoks vastavas majandussektoris turuosa säilitamiseks või loomiseks põhjendatuks peetav kasutamine, asjaomaste kaupade või teenuste laad, turu omadused, kaubamärgi kasutamise ulatus ja sagedus (11. märtsi 2003. aasta kohtuotsus C-40/01, EU:C:2003:145, punkt 43).

34 Asjaolu, et kaubamärgi kasutamine ei puuduta uusi turul pakutavaid kaupu, vaid juba turustatud kaupu, ei muuda tegelikku kasutamist sisutühjaks, kui kaubamärgi omanik kasutab kaubamärki tegelikult selliste varuosade jaoks, mis kuuluvad nende kaupade koostisse või struktuuri, või kaupade või teenuste jaoks, mis on otseselt seotud juba turustatud kaupadega ja mille eesmärk on rahuldada nende klientide vajadusi (11. märtsi 2003. aasta kohtuotsus Ansul, C-40/01, EU:C:2003:145, punkt 43).

35 Sellest kohtupraktikast tuleneb, et kui kaubamärgi omanik kasutab registreeritud kaubamärki selle kaubamärgiga hõlmatud kaupade varuosade jaoks, mis moodustavad selle kaubamärgiga hõlmatud kaupade lahutamatu osa, võib see kujutada endast tegelikku kasutamist direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses mitte üksnes varuosade endi, vaid ka selle kaubamärgiga hõlmatud kaupade jaoks. Selles osas ei oma tähtsust asjaolu, et kõnealuse kaubamärgi registreering hõlmab mitte ainult vastavat kaupa tervikuna, vaid ka selle varuosi.

36 Teiseks tuleneb direktiivi 2008/95 artiklist 13, et kui mõni kaubamärgi lõppenuks tunnistamise põhjus, nagu selle direktiivi artikli 12 lõikes 1 loetletud põhjused, on olemas vaid mõningate kaupade või teenuste puhul, mille jaoks on esitatud kaubamärgi registreerimise taotlus või mille jaoks kaubamärk on registreeritud, hõlmab kaubamärgi lõppenuks tunnistamine ainult neid kaupu või teenuseid.

37 Mis puudutab direktiivi 2008/95 artiklis 13 kasutatud mõistesse „vaid mõningad kaubad või teenused“, siis tuleb märkida, et tarbija, kes soovib osta kaupa või teenust, mis kuulub kaupade või teenuste sellisesse kategooriasse, mis on määratletud eriti täpselt ja üksikasjalikult, kuid mille sees ei ole siiski võimalik tähenduslikke jaotusi teha, seostab selle kauba- või teenusekategooria jaoks registreeritud kaubamärgiga kõiki sellega hõlmatud kaupu või teenuseid, mistõttu kaubamärk täidab oma peamist ülesannet tagada sellega tähistatud kaupade ja teenuste päritolu. Neil asjaoludel piisab, kui kaubamärgiomanikult nõutakse, et ta tõendaks selle kaubamärgi tegelikku kasutamist vaid mõningate sellesse homogeensesse kategooriasse kuuluvate kaupade või teenuste puhul (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 42).

38 Seevastu kaupade või teenuste puhul, mis kuuluvad laia kategooriasse, mida võib jagada mitmeks iseseisvaks alamkategooriaks, tuleb varasema kaubamärgi omanikult nõuda, et ta tõendaks vastava kaubamärgi tegelikku kasutamist iga iseseisva alamkategooria jaoks, ja kui ta seda ei tee, siis võib tema õigused kaubamärgile lõppenuks tunnistada osas, mis puudutab iseseisvaid alamkategooriaid, mille kohta ta ei ole sellist tõendit esitanud (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 43).

39 Kui varasema kaubamärgi omanik on oma kaubamärgi registreerinud laia kauba- või teenustevaliku jaoks, mida ta võib turustama hakata, kuid ei ole seda viie aasta jooksul teinud, ei kaalu tema huvi varasema kaubamärgi kaitsele seoses nende kaupade või teenustega üles konkurentide huvi kasutada

identset või sarnast tähist nende kaupade või teenuste jaoks või registreerida selline tähis nende kaupade ja teenuste jaoks (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 43).

40 Mis puutub asjakohasesse kriteeriumi või kriteeriumidesse, mida tuleb iseseisvana vaadeldava kaupade või teenuste ühtse alamkategooria kindlakstegemisel aluseks võtta, siis asjaomaste kaupade või teenuste eesmärgi ja otstarbe kriteerium on kaupade iseseisva alamkategooria kindlakstegemisel oluline kriteerium (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 44).

41 Seetõttu tuleb hinnata konkreetselt, peamiselt seoses kaupade või teenustega, mille osas on varasema kaubamärgi omanik tõendanud varasema kaubamärgi kasutamist, kas need kaubad kujutavad endast asjaomasesse kaubaklassi kuuluvate kaupade iseseisvat alamkategooriat selliselt, et need kaubad, mille jaoks varasema kaubamärgi tegelik kasutamine on tõendatud, on seotud kaupade kategooriaga, mida hõlmab selle kaubamärgi registreerimise taotlus (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 46).

42 Käesoleva kohtuotsuse punktides 37–41 esitatud kaalutlustest tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud mõiste „konkreetne turusegment“ ei ole iseenesest asjakohane selle hindamisel, kas kaubad või teenused, mille jaoks omanik on seda kaubamärki kasutanud, kuuluvad nende kaupade või teenuste kategooria iseseisvasse alamkategooriasse, mille jaoks see kaubamärk on registreeritud.

43 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 37, on selles osas tegelikult oluline üksnes see, kas tarbija, kes soovib osta asjaomase kaubamärgiga hõlmatud kaupade või teenuste kategooriasse kuuluvat kaupa või teenust, seostab selle kaubamärgiga kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid kaupu või teenuseid.

44 Sellist võimalust ei saa välistada ainuüksi põhjusel, et majandusanalüüsi kohaselt kuuluvad selle kategooria eri kaubad või teenused eri turgudele või eri turusegmentidesse. See on nii seda enam juhul, kui kaubamärgiomanikul on õigustatud huvi laiendada oma kaupade ja teenuste valikut, mille jaoks tema kaubamärk on registreeritud (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 51).

45 Kuna käesoleval juhul viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjas kõne all olevate kaubamärkide omanik kasutas neid kaubamärke „kallihinnaliste luksussportautode“ varuosade ja tarvikute jaoks, siis tuleb esiteks märkida, et käesoleva kohtuotsuse punktides 40 ja 42–44 esitatud kaalutlustest tuleneb, et ainuüksi asjaolust, et kaupu, mille jaoks kaubamärki kasutati, müüakse eriti kõrge hinnaga ja järelikult võivad need kuuluda teatavale konkreetsele turule, ei piisa selleks, et asuda seisukohale, et tegemist on nende kaupade iseseisva alamkategooriaga, mille jaoks kaubamärk on registreeritud.

46 Teiseks vastab tõele, et „sportautod“ on võimsad sõidukid, mida saab seetõttu kasutada autospordis. Tegemist on siiski vaid nende autode ühe võimaliku kasutusalaga ja neid on nagu mis tahes muid autosid samuti võimalik kasutada reisijate ja nende isiklike asjade maanteeveoks.

47 Samas kui mõne kaubamärgiga hõlmatud kaupadel on mitu eesmärki ja otstarvet – nagu see sageli on –, siis ei saa teha kindlaks eraldiseisva kaupade alamkategooria olemasolu, võttes eraldi arvesse iga eesmärki, mis neil kaupadel võib olla; selline arutluskäik ei võimaldaks iseseisvaid alamkategooriaid sidusalt kindlaks teha ning piiraks varasema kaubamärgi omaniku õigusi ülemäära (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ACTC *vs.* EUIPO, C-714/18 P, EU:C:2020:573, punkt 51).

48 Sellest tuleneb, et ainuüksi asjaolust, et autod, mille jaoks kaubamärki on kasutatud, on liigitatud „sportautodeks“, ei piisa järeldamaks, et need kuuluvad mõnda iseseisvasse autode alamkategooriasse.

49 Kolmandaks võib eelotsusetaotluse esitanud kohtu kasutatud mõiste „luksusautod“ olla asjakohane mitme sõidukitüübi puhul, mistõttu ei piisa asjaolust, et autod, mille jaoks kaubamärki kasutatakse, on liigitatud „luksusautodeks“, ka asumaks seisukohale, et need kujutavad endast iseseisvat sõidukite alamkategooriat.

50 Seega näib – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist –, et asjaolust, et äriühing, kellele kuuluvad põhikohtuasjas kõne all olevad kaubamärgid, on neid kaubamärke kasutanud „kallihinnaliste luksussportautode“ varuosade ja tarvikute jaoks, ei piisa järeldamaks, et ta on neid kaubamärke kasutanud vaid osade asjaomaste kaupade või teenuste puhul direktiivi 2008/95 artikli 13 tähenduses.

51 Kuigi asjaolust, et kaubamärki on kasutatud „kallihinnaliste“ kaupade jaoks, ei piisa järeldamaks, et need kaubad moodustavad nende kaupade iseseisva alamkategooria, mille jaoks see kaubamärk on registreeritud, on see siiski asjakohane selle hindamisel, kas seda kaubamärki on direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud.

52 Nimelt võib see asjaolu tõendada, et vaatamata asjaomase kaubamärgi all müüdavate kaupade suhteliselt väikesele arvule, ei olnud selle kaubamärgi kasutamine puhtalt sümboolne, vaid kujutab endast kaubamärgi kasutamist vastavalt selle peamisele ülesandele, mida tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 32 viidatud kohtupraktika kohaselt pidada tegelikuks kasutamiseks direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses.

53 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esimesele ja kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärki, mis on registreeritud ühe kaupade ja nende varuosade kategooria jaoks, tuleb käsitada nii, et seda on artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud kõigi sellesse kategooriasse kuuluvate kaupade ja nende varuosade suhtes, kuigi seda on kasutatud ainult osa nende kaupade jaoks, nagu kallihinnalised luksussportautod, või üksnes osa nende kaupade varuosade ja tarvikute jaoks, välja arvatud kui asjas tähtsust omavatest faktilistest asjaoludest ja tõenditest nähtub, et tarbija, kes soovib samu kaupu osta, tajub neid kõnealuse kaubamärgiregistreeringuga hõlmatud kaubakategooria iseseisva alamkategooria moodustavate kaupadena.

Teine küsimus

54 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et omanik võib kaubamärki selle kaubamärgi all turule viidud kasutatud kaupade edasimüümisel tegelikult kasutada.

55 Tuleb märkida, et kaubamärgiga tähistatud kasutatud kauba edasimüümine kui selline ei tähenda, et seda kaubamärki „kasutatakse“ käesoleva kohtuotsuse punktis 32 viidatud kohtupraktika tähenduses. Nimelt kasutati seda kaubamärki siis, kui selle omanik paigutas selle uuele kaubale selle kauba esmakordsel turuleviimisel.

56 Kui aga asjaomase kaubamärgi omanik tegelikult kasutab seda kaubamärki vastavalt selle peamisele ülesandele, milleks on kaubamärgiga hõlmatud kaupade päritolu tagamine, kasutatud kauba edasimüümisel, siis võib selline kasutamine kujutada endast kaubamärgi tegelikku kasutamist direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses.

57 Sellist tõlgendust kinnitab direktiivi 2008/95 artikli 7 lõige 1, mis käsitleb kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumist.

58 Nimelt nähtub sellest sättest, et kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamist kaupade jaoks, mille on kõnealuse kaubamärgi all liidu turule viinud kaubamärgi omanik või mis on seal turule viidud tema loaga.

59 Sellest tuleneb, et kaubamärki saab kasutada kaupade jaoks, mis on selle kaubamärgi all juba turule viidud. Asjaolu, et kaubamärgiomanik ei saa keelata kolmandatel isikutel kasutada oma kaubamärki kaupade jaoks, mis on juba selle kaubamärgi all turule viidud, ei tähenda, et ta ei saa seda ise nende kaupade jaoks kasutada.

60 Seetõttu tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgi tegelikuks kasutamiseks tuleb lugeda selle omaniku poolt selle kaubamärgi all turule viidud kasutatud kaupade edasimüümist.

Neljas küsimus

61 Neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgi tegelikult kasutamisega on tegemist siis, kui kaubamärgiomanik osutab teatavaid teenuseid seoses varem selle kaubamärgi all turustatud kaupadega, kuid ei kasuta seda kaubamärki nende teenuste osutamisel.

62 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 34 viidatud Euroopa Kohtu praktikast, võib see, kui omanik kasutab teatavate kaupade jaoks registreeritud kaubamärki teenuste jaoks, mis on otseselt seotud juba turustatud kaupadega ja mille eesmärk on rahuldada neid kaupu tarbivate klientide vajadusi, kujutada endast selle kaubamärgi tegelikku kasutamist direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses.

63 Samas tuleneb samast kohtupraktikast, et selline kasutamine eeldab kõnealuse kaubamärgi tegelikku kasutamist asjaomaste teenuste osutamisel. Kui seda kaubamärki ei ole kasutatud, ei saa ilmselgelt olla tegemist kaubamärgi tegeliku kasutamisega direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses.

64 Seega tuleb neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui kaubamärgiomanik osutab teatavaid teenuseid seoses varem selle kaubamärgi all turustatud kaupadega, on kaubamärgi tegeliku kasutamisega tegemist siis, kui seda kaubamärki kasutatakse nende teenuste osutamisel.

Viies küsimus

65 Viienda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgida, kas ELTL artiklit 351 tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigi kohtul kohaldada enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende liiduga ühinemise kuupäeva sõlmitud sellist konventsiooni nagu 1892. aasta konventsioon, mis näeb ette, et selles liikmesriigis registreeritud kaubamärgi kasutamist selle konventsiooni osaliseks oleva kolmanda riigi territooriumil tuleb võtta arvesse, et teha kindlaks, kas seda kaubamärki on direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud.

66 Tuleb märkida, et kuna direktiivi 2008/95 artikli 12 lõige 1 viitab kaubamärgi tegelikule kasutamisele asjaomases „liikmesriigis“, välistab see kolmandas riigis, nagu Šveitsi Konföderatsioonis toimunud kasutamise arvesse võtmise.

67 Kuna 1892. aasta konventsioon allkirjastati enne 1. jaanuari 1958, kuulub ELTL artikkel 351 siiski kohaldamisele. Nimetatud sätte teine lõik kohustab liikmesriike kasutama kõiki vajalikke vahendeid, selleks et kõrvaldada vastuolud enne liikmesriigi ühinemise kuupäeva sõlmitud lepingu ja EL toimimise lepingu vahel.

68 Eeltoodust tulenevalt on eelotsusetaotluse esitanud kohus kohustatud kontrollima, kas võimalikku vastuolu liidu õiguse ja 1892. aasta konventsiooni vahel saab vältida sellega, et viimast tõlgendatakse võimalikult suures ulatuses kooskõlas liidu õigusega, järgides seejuures rahvusvahelist õigust (vt analoogia alusel 18. novembri 2003. aasta kohtuotsus Budějovický Budvar, C-216/01, EU:C:2003:618, punkt 169).

69 Kui Saksamaa Liitvabariigil ei ole võimalik 1892. aasta konventsiooni kooskõlaliselt tõlgendada, on ta kohustatud kasutama kõiki vajalikke vahendeid, et kõrvaldada selle konventsiooni vastuolu liidu õigusega, vajaduse korral see konventsioon denonsseerides. Kuni vastuolude kõrvaldamiseni lubab ELTL artikli 351 esimene lõik liikmesriigil seda konventsiooni edasi täita (vt selle kohta 18. novembri 2003. aasta kohtuotsus Budějovický Budvar, C-216/01, EU:C:2003:618, punktid 170–172).

70 On tõsi, nagu märgib ka eelotsusetaotluse esitanud kohus, et 1892. aasta konventsiooni kohaldamine Saksamaa Liitvabariigi poolt võib tekitada raskusi, kuna Saksamaal registreeritud kaubamärgile, mida küll võidakse üksnes selle tegeliku kasutamise tõttu Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil registris säilitada, ei saa tugineda selleks, et esitada vastulause ELi kaubamärgi registreerimisele, kuna vastulausemenetluses osutatud kaubamärgi tegeliku kasutamise tõendamise taotluse korral ei saaks selle kaubamärgi omanik sellist kasutamist üksnes liidu territooriumi osas tõendada.

71 Siiski on need raskused 1892. aasta konventsiooni liidu õigusega kokkusobimatuse vältimatu tagajärg ning need saavad kaduda üksnes selle vastuolu kõrvaldamisega, mille Saksamaa Liitvabariik peab vastavalt ELTL artikli 351 teisele lõigule läbi viima.

72 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb viiendale küsimusele vastata, et ELTL artikli 351 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigi kohtul kohaldada enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende liiduga ühinemise kuupäeva sõlmitud sellist konventsiooni nagu 1892. aasta konventsioon, mis näeb ette, et selles liikmesriigis registreeritud kaubamärgi kasutamist selle konventsiooni osaliseks oleva kolmanda riigi territooriumil tuleb võtta arvesse, et teha kindlaks, kas seda kaubamärki on direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud, kuni üks selle sätte teises lõigus osutatud vahend võimaldab kõrvaldada võimalikud vastuolud lepingu ja selle konventsiooni vahel.

Kuues küsimus

73 Kuuenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle kaubamärgi omanikul lasub koormis tõendada, et kaubamärki on selle sätte tähenduses tegelikult kasutatud.

74 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab sellega seoses, et vastavalt Saksamaal kohaldatavatele tsiviilkohtumenetluse üldpõhimõtetele lasub kasutamata jätmise tõttu kaubamärgi tühiseks tunnistamise taotluse korral asjaomase kaubamärgi kasutamata jätmise tõendamise koormis taotlejal ning selle kaubamärgi omanik peab üksnes täielikult ja üksikasjalikult selgitama, kuidas ta kaubamärki kasutas, ilma et ta peaks seda tõendama.

75 Tuleb märkida, et direktiivi 2008/95 põhjenduses 6 on tõepoolest märgitud, et liikmesriikidele peaks jääma vabadus kehtestada menetlusnormid registreerimise teel omandatud kaubamärkide tühistamise kohta.

76 Siiski ei saa sellest järeldada, et kaubamärgi tühiseks tunnistamise menetluse raames on tegeliku kasutamise tõendamise koormis direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses selline menetlusnorm, mis kuulub liikmesriikide pädevusse (vt analoogia alusel 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Oberbank jt, C-217/13 ja C-218/13, EU:C:2014:2012, punkt 66).

77 Kui kaubamärgi tühiseks tunnistamise menetluses kuuluks asjaomase kaubamärgi tegeliku kasutamise tõendamiskoormise küsimus liikmesriikide riigisisese õiguse kohaldamisalasse, oleks selle tagajärjeks kaubamärgiomanike erinev kaitse sõltuvalt asjaomasest seadusest, mistõttu jääks saavutamata direktiivi 2008/95 põhjenduses 10 esitatud eesmärk tagada „kõigi liikmesriikide õigussüsteemidega […] samasugune kaitse“, mida nimetatakse selles „äärmiselt oluliseks“ (vt analoogia alusel 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Oberbank jt, C-217/13 ja C-218/13, EU:C:2014:2012, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

78 Samuti tuleb meelde tuletada, et 26. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Centrotherm Systemtechnik *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet ja centrotherm Clean Solutions (C-610/11 P, EU:C:2013:593, punkt 61) otsustas Euroopa Kohus seoses ELi kaubamärgi tühistamisega, et põhimõte, mille kohaselt peab varasema kaubamärgi omanik esitama tõendid selle tegeliku kasutamise kohta, on tegelikult üksnes loogilise mõtlemise ja menetluse tõhususe põhinõude väljendus.

79 Euroopa Kohus järeldas sellest, et põhimõtteliselt peab tühistamistaotluses osutatud ELi kaubamärgi omanik tõendama selle kaubamärgi tegelikku kasutamist (26. septembri 2013. aasta kohtuotsus Centrotherm Systemtechnik *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet ja centrotherm Clean Solutions, C-610/11 P, EU:C:2013:593, punkt 63).

80 Need kaalutlused kehtivad ka liikmesriigis registreeritud kaubamärgi tegeliku kasutamise tõendamise kohta direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses.

81 Nimelt tuleb tõdeda, et vaidlustatud kaubamärgi omanik on kõige sobivam isik tõendama konkreetseid toiminguid, mis annavad tunnistust selle kohta, et asjaomast kaubamärki on tegelikult kasutatud (vt analoogia alusel 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Oberbank jt, C-217/13 ja C-218/13, EU:C:2014:2012, punkt 70).

82 Järelikult tuleb kuuendale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et koormis tõendada, et kaubamärki on selle sätte tähenduses tegelikult kasutatud, lasub selle kaubamärgi omanikul.

Kohtukulud

83 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 12 lõiget 1 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärki, mis on registreeritud ühe kaupade ja nende varuosade kategooria jaoks, tuleb käsitada nii, et seda on artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud kõigi sellesse kategooriasse kuuluvate kaupade ja nende varuosade suhtes, kuigi seda on kasutatud ainult osa nende kaupade jaoks, nagu kallihinnalised luksussportautod, või üksnes osa nende kaupade varuosade ja tarvikute jaoks, välja arvatud kui asjas tähtsust omavatest faktilistest asjaoludest ja tõenditest nähtub, et tarbija, kes soovib samu kaupu osta, tajub neid kõnealuse kaubamärgiregistreeringuga hõlmatud kaubakategooria iseseisva alamkategooria moodustavate kaupadena.**

2. **Direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tõlgendada nii, et kaubamärgi tegelikuks kasutamiseks tuleb lugeda selle omaniku poolt selle kaubamärgi all turule viidud kasutatud kaupade edasimüümist.**

3. Direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui kaubamärgiomanik osutab teatavaid teenuseid seoses varem selle kaubamärgi all turustatud kaupadega, on kaubamärgi tegeliku kasutamisega tegemist siis, kui seda kaubamärki kasutatakse nende teenuste osutamisel.

4. ELTL artikli 351 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigi kohtul kohaldada enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende liiduga ühinemise kuupäeva sõlmitud sellist konventsiooni nagu Berliinis 13. aprillil 1892 Šveitsi ja Saksamaa vahel allkirjastatud patentide, disainilahenduste ja kaubamärkide vastastikuse kaitse konventsioon, muudetud redaktsioonis, mis näeb ette, et Euroopa Liidu liikmesriigis registreeritud kaubamärgi kasutamist selle konventsiooni osaliseks oleva kolmanda riigi territooriumil tuleb võtta arvesse, et teha kindlaks, kas seda kaubamärki on direktiivi 2008/95 artikli 12 lõike 1 tähenduses tegelikult kasutatud, kuni üks selle sätte teises lõigus osutatud vahend võimaldab kõrvaldada võimalikud vastuolud lepingu ja selle konventsiooni vahel.

5. Direktiivi 2008/95 artikli 12 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et koormis tõendada, et kaubamärki on selle sätte tähenduses tegelikult kasutatud, lasub selle kaubamärgi omanikul.

Allkirjad